

Dirbtinį intelektą (DI) reguliuojančiomis taisyklėmis siekiama skatinti į žmogų orientuotą ir patikimą DI ir nuo jo žalingo poveikio apsaugoti sveikatą, pagrindines teises ir demokratiją.

Artėjant deryboms su ES valstybėmis dėl naujų ES dirbtinio intelekto taisyklių, Europos Parlamentas ketvirtadienį, 499 nariams balsavus už, 28 prieš ir 93 susilaikius, patvirtino savo derybinę poziciją. Šiomis taisyklėmis siekiama, kad Europoje kuriant ir naudojant DI būtų visapusiškai paisoma ES teisių, ir vertybių, DI būtų prižiūrimas žmogaus, gerbiamas privatumas, o taip pat užtikrinamas skaidrumas, nediskriminavimas ir socialinė bei aplinkos gerovė. Šias taisykles patvirtinus, jos taptų pirmosiomis dirbtinį intelektą reguliuojančiomis taisyklėmis pasaulyje.

Taisyklėmis siekiama suvaldyti DI riziką, tad bus draudžiamos DI sistemos, kurių keliama rizika žmonių saugumui laikoma nepriimtina. EP nariai siūlo drausti DI naudoti intervenciniais ir diskriminuojančiais būdais, pavyzdžiui, viešosiose erdvėse naudoti nuotolinio biometrinio tapatybės nustatymo sistemas, taip pat biometrines kategorizacijos sistemas, naudojančias individą apibūdinančius bruožus, tokius kaip lytis, rasė, etninė kilmė, pilietybė, religija ar politinės pažiūros. Taip bus draudžiama naudoti kriminologinio prognozavimo sistemas, grindžiamas profiliavimu, lokacija ar ankstesniu nusikalstamu elgesiu bei emocijų atpažinimo sistemas teisėsaugos, sienų valdymo srityse, darbo vietose ir švietimo įstaigose. Taisyklės draus naudoti netikslinį veido atvaizdų duomenų perėmimą iš interneto arba apsauginių vaizdo stebėjimo sistemų įrašų siekiant sukurti veido atpažinimo duomenų bazes, taip pažeidžiant žmogaus teises ir teisę į privatų gyvenimą.

EP nariai siekia, kad į didelės rizikos taikomųjų programų klasifikaciją būtų įtrauktos didelę žalą žmonių sveikatai, saugai, pagrindinėms teisėms ar aplinkai darančios DI sistemos. Į didelės rizikos sąrašą dabar įtrauktos ir DI sistemos, naudojamos rinkėjams ir rinkimų rezultatams paveikti bei socialinės žiniasklaidos platformų, turinčių daugiau kaip 45 milijonus naudotojų, [rekomendavimo sistemos](#).

Bendrosios paskirties DI modelių tiekėjai turėtų įvertinti ir sušvelninti galimą riziką bei savo modelius įregistruoti ES duomenų bazėje prieš juos išleisdami į ES rinką. Generatyvinės DI sistemos, kaip antai „ChatGPT“, turės atitikti skaidrumo reikalavimus, nurodant, kad turinį sukūrė DI, ir užtikrinti apsaugos priemones nuo neteisėto turinio generavimo. Taip pat turės būti suteikiama vieša prieiga prie šioms sistemoms mokyti naudojamų duomenų.

Siekdami paskatinti DI inovacijas ir remti mažas ir vidutines įmones, EP nariai įtraukė išimčių mokslinių tyrimų veiklai ir DI elementams, tiekiamiems pagal atvirojo šaltinio licencijas. Pagal naująjį teisės aktą skatinamos vadinamosios bandomosios aplinkos arba

realiosios aplinkos, įsteigtos valdžios institucijų, siekiant išbandyti DI prieš jį įdiegiant.

Galiausiai EP nori sustiprinti piliečių teisę teikti skundus dėl DI sistemų ir gauti paaiškinimus dėl sprendimų, paremtų didelės rizikos DI sistemomis ir darančių didelį poveikį jų pagrindinėms teisėms. EP nariai taip pat pakoregavo ES DI biuro vaidmenį – jam nuo šiol bus pavesta stebėti, kaip taikomos DI taisyklės.

Po balsavimo vienas iš pranešėjų Brando Benifei (Socialistai ir demokratai, Italija) sakė: „Visų akys nukreiptos į mus. Nors didžiosios technologijų bendrovės skambina pavojaus varpais dėl savo produktų, Europa žengė žingsnį į priekį ir pasiūlė konkretų atsaką į dirbtinio intelekto grėsmes. Norime, kad būtų puoselėjamas teigiamas DI kūrybiškumas ir produktyvumas, tačiau sieksime apsaugoti nuo jo keliamų rizikų.“

Kitas pranešėjas Dragos Tudorache (Atnaujinkime Europą“, Rumunija) pridūrė: „ES dirbtinio intelekto taisyklės nustatys pasaulinius DI vystymo ir valdymo standartus bei užtikrins, kad visuomenę galinčios pakeisti technologijos atitiktų Europos vertybes, gerbtų žmogaus teises ir teisės viršenybę.“

Europos Parlamentui patvirtinus savo poziciją toliau taisyklės bus derinamos su ES Taryba.
Spaudos konferencija

